

2007 m. lapkričio 9 d.

Nr. 41 (775)

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Lietuvių partizanų kova, organizuotai trukusi beveik dešimtį metų, ilgą laiką pasiliro mažai žinomu reiškiniu Vakarų Europos šalyse. Paslapties šydas galėjo būti praskleistas tik partizanų vadovybės pasiuntinių, vadovaujamų Juozo Lukšos, dėka. Ilgai nėra lietuvių emigrantams ir Vakarų šalių gyventojams svarbiu ir dažnai vieninteliu informacijos šaltiniu apie šią ginkluotą kovą tapo autentiškas J. Lukšos-Daumanto raštinius palikimas – knyga „Partizanai už geležinės uždančios“, vėliau sutrumpintai pavadinta tiesiog „Partizanai“. Ji susilaukė ne vieno pakartotinio leidimo išeivijoje. Emigrantų dėka pasirodė leidinio vertimas į anglų kalbą. Lietuvoje fotografinis variantas išspaustintas tik 1990 m. Jis sulaukė nemažo skaitytojų dėmesio, nes pateikė skirtinę požiūrį į rezistencijos kovą nei propagandiniai sovietiniai šaltiniai. Praėjus daugiau nei penkiems dešimtmeciams nuo pirminio leidimo,

Svedijos gynybos atašė plk. ltn. Tapani Mattus (ketvirtas iš kairės), žurnalistas Jonas Ohman (antras iš kairės) ir juos po Tauro apygardą lydejusieji aplankė legendinio partizano Juozo Lukšos žūties vietą

pasirodė knygos vertimas į švedų kalbą. Švedijos, kurioje lankėsi ir pats knygos autorius, gyventojams suteikta galimybė susipažinti su netolimos, bet nežinomos šalies istorijos puslapiais. Ši nelengvą vertimo darbą atliko žurnalis-

tas istorikas Jonas Ohman, entuziastingai susidomėjęs Lietuvos pokarinio gyvenimo realiomis ir tapęs jų tyrinėtoju. Į švedų kalbą išversta knyga sudomino Švedijos visuomenę. Vienas iš tokų susidomėjusių – ir Švedijos gynybos

atašė pulkininkas leitenantas Tapani Mattus, šiemet akredituotas Lietuvai. Šiems Švedijos piliečiams, neabejiniams Lietuvos praečiai, spalio 25 d. LPKTS valdybos narė Dalia Maciukevičienė ir „Laisvės kovų archyvo“ re-

daktorius Darius Juodis suorganizavo kelionę Suvalkijos partizanų keliais. Be J. Ohman ir T. Mattus, kartu keliavo buvusios politinės kalinių, Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės vado Juozo Stravinsko-Žiedo žmona Konstancija, partizanų ryšininkė Anelė Kupstienė. Jos dalijosi autentiškais prisiminimais apie aną sudėtingą laikotarpį.

Iš ryto kelionė prasidėjo Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje. Mokyklos direktorius Vidmantas Vitkauskas su mokiniais aprodė mokykloje įsteigtą Rezistencijos muziejų, Lietuvos ir užsienio lietuvių rezistencijos studijų centrą, kur sukaupta daug unikalių, išliekamajų vertę turinčių daiktų (nuotraukų, laiškų ir kt.), taip pat nemažą biblioteką. Švedijos gynybos atašė pabendravo su gimnazijos mokiniais, atskinėjo į jų klausimus. Mokiniai domino mokyklinio ugdymo praktika Švedijoje.

(keliamas į 2 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

Prezidento veto užkerta kelią liustracijai

Lietuvoje nieko naujo. Šalių Prezidentas ir vėl vetavo vieną iš liustracijos įstatymų. Tačiau ši kartą jis nesitenkiniai vien KGB rezervininkų gynybą arbet kokiomis priemonėmis atakuojali liustracijos proceso bei jį vykdžiusių komisiją.

Asmenų, slapta bendrabarbiavusiu su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, iškaitos ir prisipažinusių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas Seime buvo priimtas ir įstrigės, nes, pasak žiniasklaidos, buvusio KGB rezervo karininko, dabartinio Seimo nario Antano Valionio pastangomis po priėmimo jis buvo užprotestuotas, kaip priimtas pažeidžiant Seimo procedūras. Net 30 Seimo narių pasiraše prašymą Seimo pirmininkui nesiusti Prezidentui pasirašyti priimto įstatymo, o svarstyti jo priėmimo aplinkybes Seimo etikos ir procedūrų komisijoje. Tačiau šios komisijos darbas praktiškai sustojo, kai jos pirmininkė darbėtė Romualda Kšanienė su kitais partiečiais nuvyko į Maskvą ginti neva Lietuvoje pažeidinėjamas V. Uspas-

kicho teises, o tuo pasipirkintę kitoms partijoms priklausantys komisijos nariai atsisakė dirbtį jos vadovaujami.

Kitų Seimo narių pastangomis vis tūk priimtas įstatymas buvo išsiūstas pasirašyti Prezidentui. Tačiau ir ši liustracijų įstatymą, tiek mininti KGB rezervininkus, tiek reglamentuojant Liustracijos komisijos, kuri dabar praktiskai yra suparalyžiuota, veiklą, LR Prezidentas Valdas Adamkus vetavo. Pirmasis liustracijos įstatymas, per sunkius vargus priimtas Seime, V. Adamkaus buvo vetuotas išsamiai argumentuojant, kad juo būtų pažeidžiamos KGB rezervininkų, kaip žmonių, teisės. Tąkart Prezidento veto Seime aiškinusi jo patarėja teisės klausimais buvo labai iškalbinga ir pažerė daugybė teisinių kontrargumentų. Ši kartą prezidentūra nesiteikė ieškoti tokų kontrargumentų.

Spalio 31 d. Prezidento dekretas gana lakoniškas. Pagrindinis ir bene vienintelis argumentas tas, kad priimant šį įstatymą "buvo pažeistas Seimo statutas ir Konstituci-

joje įtvirtinta įstatymų leidbos proceso stadijų seką". Prezidentui neįtiko tai, kad įstatymas perduotas jam pasirašyti, nors Etikos ir procedūrų komisija nepateikė savo išvadą. Prezidentūros nuomone, tokiu būdu dar buvo nebaigtą įstatymo priėmimo stadiją. Formali atsisakymo priežastis, ir tiek. Stipriai sukanodus dantis galima būtų patylėti ir paméginti dar kartą ji priimti, panaikinant minimą formalią priežastį. Tačiau pasirodė, kad ne vien formalumai ir procedūros kliudo V. Adamkui pasirašyti taip sunkiai priimamus liustracijos įstatymus.

Tą pačią dieną Prezidento spaudos tarnybos išplatintame informaciniame pranešime, skelbiančiame, jog Prezidentas vetavo liustracijos įstatymo pakeitimo įstatymą, pasakoma daug daugiau apie priežastis, kodėl Prezidentas vetavo minimą įstatymą. Iš jo matyti, kad V. Adamkui ne tik labai rūpi apginti KGB rezervininkų teises, tačiau ir bet kokia kaina sumenkinti ir pa-neigti Liustracijos komisiją.

(keliamas į 3 psl.)

Ariogaloje susitiksime ir kitamet

Spalio 26 d. LPKTS salėje susirinkę Kauno apskrities, Raseinių rajono, Ariogalos miestelio administracijų ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos atstovai aptarė rugpjūti įvykusį Lietu-

tojas Zigmantas Benjaminas Kazakevičius teigė, kad renginys puikiai pavyko. Į Dubysos slėnį šiemet susirinko ypač daug dalyvių – manoma, kad saskrydyje dalyvavo apie 10 tūkst. žmonių.

Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydžio „Su Lietuva širdy“ organizacinio komiteto nariai: LR Seimo narė V. V. Margevičienė, Kauno apskrities viršininko paduotojas Z. B. Kazakevičius ir LPKTS valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė Jolitos Navickienės nuotr.

Kasmet Dubysos slėnyje rengiamas saskrydis – unikalas. Jo dvasią palaiko buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorai.

(keliamas į 2 psl.)

Ariogaloje susitiksime ir kitamet

(atkelta iš 1 psl.)

Organizatoriai džiaugėsi choristų gausa, išverme, gera nuotaika, nuostabiomis patriotinėmis dainomis.

Buvo palankiai įvertintas turiningas saskrydžio scenarius, gražus ir prasmingas scenos apipavidalinimas. Pasiūtėsino ir tai, kad šv. Mišios buvo aukojamos slėnyje, o ne Ariogalo bažnyčioje, kaip anksčiau, nes visi galėjo dalyvauti šv. Mišiose, nereikėjo grūstis į sausakimšą bažnyčią ar stoviniuoti šventoriuje bei laukti gatvėje.

Saskrydžio „Su Lietuva širdy“ organizacinio komiteto pirmininkas, Kauno apskrities viršininko pavaduotojas Zigmantas Benjaminas Kazakevičius už geranoriškas pastangas, supratimą organizuojant Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydį „Su Lietuva širdy“ įteikė padėkos raštus LR Seimo nariui Povilui Jakučionui, LPKTS valdybos pirmininkei Jūratei Marcinkevičienei, LPKTS valdybos nariams: Daliai Maciukevičienei, Petru Musteikiui, Vandai Briedienei, Vilijai Jogminienei, Edvardui Strončikui, Onai Aldonai Tamošaitienei, saskrydžio ugnies nesėjams Jonui Sakeliui, Petru Sventickui.

Saskrydžio organizacinio komiteto narė, LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Mar-

cinkevičienė už paramą, geranorišką ir nuoširdų bendrabuavimą, organizuojant Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydį „Su Lietuva širdy“ įteikė padėkas Kauno apskrities viršininko pavaduotojui Zigmantui Benjaminui Kazakevičiu, Kauno apskrities viršininko administracijos Socialinių reikalų, švietimo ir kultūros departamento Kultūros, sporto ir turizmo skyriaus vedėjui Juozui Palevičiu, Ariogalos vidurinės mokyklos direktoriui Arvydui Stankui, Ariogalos miestelio seniūnui Albertui Valiušiui, UAB „Ariogalos komunalinės paslaugos“ direktoriui Jonui Norkui, Lietuvos kariuomenės vado sekretoriato civilių ir kariškių bendradarbiavimo skyriaus vyr. specialistui mjr. Valentiniui Ylai, Krašto apsaugos savanorių pajęgų vadui plk. Antanui Plieskiui, Lietuvos šaulių sąjungos Kauno aps. Vytauto Didžiojo šaulių Antrajai rinktinei; už supratimą, geranoriškumą, nuoširdų bendradarbiavimą, meninę išmonę – saskrydžio „Su Lietuva širdy“ scenarijus autorui Petru Venslovui bei Raseinių miesto Kultūros centro dailininkei Renatai Lauraitytei.

LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė susirinkusiesiems išdalijo „Lietuvos aide“ (Nr. 206,

2007 m. rugsėjo 10 d.) ir „Varpe“ (2007 m. spalio mėn.) publikuoto Eugenijaus Stančiko straipsnio „Susitikimų Ariogaloje spinės ir skurdas“ kopijas. Šio straipsnio autorius kritikavo organizatorius, nepasirūpinusius saskrydžio dalyvių užkėlimu ant kalno: „Tikriausiai kam nors labai norisi, kad tū, negalinčių įkopti į kalną, atsirastų vis daugiau ir tradicinis renginys – susitikimas – palaipsniui atmirtu.“

Jis taip klausė: „Ką reikia daryti, kad renginys Ariogaloje nebūtų vien tik malonus pasibuvimas, susitikimas su senais pažystamais, o visus mus, čia suvažiavusius, vienyti, įpareigotų rimtiems darbams už šviesnę Lietuvos ateitį. Nejaugi mes, mojuodami pareiškimais, nuplaukę pasrovui, jau esame bejėgiai vykdžiati jaunystės metais duotą priešsaiką Lietuvai.“

Raseinių rajono savivaldybės administracijos atstovas Antanas Vizbaras organizatoriams taip pat pateikė kritinių pastabų, į kurias organizatoriai teigė atsižvelgsiai.

Buvo aptartas pasiūlymas kitamet saskrydį „Su Lietuva širdy“ surengti Kaune. Organizatoriai šiai minčiai nepritarė, nusprendė nekeisti tradicijos ir kitamet rugpjūčio pirmajį šeštadienį saskrydži vėl surengti Ariogaloje.

„Tremtinio“ inf.

Pokario tragedijų ir didvyriškumo keliu

(atkelta iš 1 psl.)

Vėliau aplankyta Juozo Lukšos žūties vieta Kauno r., netoli Pažerės. Čia uždegta atminimo žvakė. Su ataše T.Mattus kalbėtasi apie šio žymaus partizano žūties 1951 m. rugsėjo 4 d aplinkybes.

Po šio sustojimo vykta į Kazlų Rūdą. Ten apžiūrėtos rezistencijos laikus menančios vietas. Sutiktos vietas gyventojos parodė, kur buvo guldomi žuvę kovotojai, kur veikė stribų būstine; aplankytas paminklas žuvusiems partizanams. Kazlų Rūdoje aplankytas pas Tauro apygardos partizanų Jono, Algirdo, Klemenso Stačiokų seserį Ramutę Stačiokaitę-Ledienę. Savo namuose šiltai priėmusi svečius iš Švedijos, partizanų ryšininkė papasakojo apie brolių likimą, parodė unikalias, pačios išsaugetas mažo formato partizanų nuotraukėles, mielai atskinėjo į klausimus apie partizaninės kovos laikotarpi.

Kitas sustojimas – Veiveriuose, buvusių tremtinių Dailios ir Tiliaus Raslavicių sodyboje. Po šilto priėmimo nukeliauta į miestelio centrą, kur LPKTS Prienų filialo pirmininkė D.Raslavičienė pasakojo apie pokarines tragedi-

jas šiame krašte. D.Raslavičienė aktyviai užsiima partizaninės kovos dalyvių jamžinimo reikalais. Jos dėkajau daug kas nuveikta, tačiau ateities planai taip pat dideli. Jos šeima rūpinasi prie Veiverių esančio Skausmo kalnelio, pokačiu virtusio rezistentų užkasiimo vieta, priežiūra. Kelionės dalyviai apsilankę šioje vietoje klausėsi D.Raslavičienės pasakojimui. Prie pastatyto paminklų buvo uždegtos atminimo žvakutes.

Keliaujant toliau apsilankytą partizanų ryšininkės Vidos Uršulės Ruseckienės-Palmės sodyboje, kur 1951–1952 m. prieglobstį buvo radei Pietų Lietuvos srities vadą Sergijus Staniškis-Litas, pasižymėjęs dideliu konspiratyvumu. Tai leido jam išsilaidyti nuo 1944 iki 1953 m. Sovietinio saugumo pajėgos ilgą laiką neįstengė jo iššifruoti. Buvusiųjų bunkerio vietą Ruseckų sodyboje dabar žymi pasodintas ažuolas. Šiltai priėmusi svečius namų šeimininkė su šeimos nariais pasidalijo prisiminimais apie partizanų vadą. Slapstymosi metu S.Staniškis-Litas jau suprato artėjančią kovos baigtį, pasiskė prieš bereikalingą krauju liejimą. Ryšininkės Rusec-

kienės pasakojimai palydėti melodingomis viešnių Konstancijos ir Anelės partizaniskomis dainomis.

Toliau kelauta į Šilavotą. Kelias vingiavo vietovėmis, kur kovėsi ir žuvo partizanai. Šiose vietovėse praktiskai kiekviename kaime ir miške liejosi žmonių kraujas. Šilavote sustota aikštėje priešais bažnyčią, kur buvo niekinami Laisvės kovotojai. Šiuo metu aikštėje stūkso didingas akmens paminklas, ten uždegta atminimo žvakę.

Jau temstant atvykta į Pakuonį ir nukeliauta į netoli miestelio esančią Vangų mišką. Ši rudenį čia pašventintas atstatytas partizanų bunkeris, kuriamo 1947 m. žuvo trys Laisvės kovotojai. Ši vieta jamžinta veiklosios D.Raslavičienės pastangomis. Susitikime dalyvavo bunkerio atstatytojas Justinas Mikalauskas. Jis pasakojo apie savo atliktą darbą ir dalijosi rūpesčiu dėl ateities planų.

Svečiai iš Švedijos, norėdami pajusti Lietuvos partizanų buitį, naktį nutarė praleisti atstatytoje buveinėje, kad nors iš dalies suprastų, ką išgyveno ir jautė anų dienų Laisvės kovotojai.

Darius JUODIS

TS PKT frakcijos tarybos posėdis ir konferencija

Spalio 27 d. LPKTS būstiniuje Kaune įvyko TS PKT frakcijos tarybos posėdis ir TS PKTF konferencija.

Tarybos posėdžio metu TS PKTF valdybos pirmininko pav. Petras Musteikis pristatė ir pakomentavo naujos redakcijos Frakcijos statutą, su pažindino su pataisomis. Frakcijos valdyba patvirtino naują statuto redakciją.

Svarbiausias nūdienos klausimas – artėjantys Seimo rinkimai. TS PKT frakcijos tarybos teikimu, aptartos kandidatūros rinkimams į LR Seimą daugiamandatėse ir vienmandatėse apygardose, patvirtintas sąrašas pateiktas TS atrankos komisijai. Taip pat patvirtinti du naujai išrinkti frakcijų skyrių pirminkai: Panevėžio-R.Pankevičius, Šiaulių-V.Deveikis, ir delegatai į TS XI suvažiavimą.

Atsistatydinusiam iš TS PKTF pirmininko pareigų dr. P.Jakučionui dovaną įteikia konferencijoje išrinkta naujoji TS PKTF pirmininkė V.V. Margevičienė

mą, įvyksiantį lapkričio 24 d. Vilniuje. Aptarus organizacinius ir procedūrinius klausimus Frakcijos valdybos pirmininkas A.Blažys išreiškė susirūpinimą dėl požiūrio į Lietuvos kariuomenę. Šiuo klausimu saskrydžio „Su Lietuva širdy“ metu buvo priimtas kreipimasis į Krašto apsaugos ministeriją, tačiau ministro J.Oleko atsakymas nebuvo išsamus, nevykdomi kardinalūs pokyčiai formuojant ir ugdomant Lietuvos karius. Frakcijos taryba priėmė atskirą rezoliuciją. Ją spausdiname šiaime laikraščio numeryje.

TS PKT frakcijos pirmininkas P.Jakučionis kreipėsi į konferencijos dalyvius informuodamas, jog ateinančiuose Seimo rinkimuose savo kandidatūros nekels, ir praše atleisti jį iš Frakcijos pirmininko pareigų. Politinio darbo P.Jakučionis neatsiskė, ir ateityje dirbs frakcijos taryboje ir valdyboje.

Iš trijų pateiktų TS PKTF pirmininko kandidatų – B.Kažemėkaitės, P.Musteikio ir V.V. Margevičienės, slaptu balsavimu TS PKTF pirmininkę išrinkta iki tol buvusi TS PKTF tarybos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė. Ji padėkojo Frakcijos konferencijos dalyviams už pasitikėjimą, pažadėjo dirbtį negailėdama jėgų ir išmonės bei pakietė bendraminčius talkinti Frakcijos veikloje.

“Tremtinio” inf.
A.Kaminskienės nuotr.

taruosius politinius įvykius Lenkijoje, kurios politika mūsų atžvilgiu galė keistis ne į gerą pusę. Ukrainoje žadama pripažinti ir įteisinti Vakarų Ukrainos kovotojų už šalies nepriklausomybę statusą, Čekijos senatas priėmė įstatymą, kuriuo uždrausta komu-

nistų partija. Seimo nario rinkimai Dzūkijoje patvirtintino elektorato būklę. „Tai pamojos, iš kurių privalome mokyti šiandien“, – sakė P.Jakučionis.

TS PKT frakcijos pirmininkas P.Jakučionis kreipėsi į konferencijos dalyvius informuodamas, jog ateinančiuose Seimo rinkimuose savo kandidatūros nekels, ir praše atleisti jį iš Frakcijos pirmininko pareigų. Politinio darbo P.Jakučionis neatsiskė, ir ateityje dirbs frakcijos taryboje ir valdyboje.

Iš trijų pateiktų TS PKTF pirmininko kandidatų – B.Kažemėkaitės, P.Musteikio ir V.V. Margevičienės, slaptu balsavimu TS PKTF pirmininkę išrinkta iki tol buvusi TS PKTF tarybos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė. Ji padėkojo Frakcijos konferencijos dalyviams už pasitikėjimą, pažadėjo dirbtį negailėdama jėgų ir išmonės bei pakietė bendraminčius talkinti Frakcijos veikloje.

“Tremtinio” inf.
A.Kaminskienės nuotr.

(atkelta iš 1 psl.)

Pirmiausia pranešime aiškinama, kad Valdas Adamkus vetavo liustracijos įstatymą ne tik dėl procedūrinių pažeidimų, bet dar ir dėl to, kad neva ir įstatymo turinys „pažeidžia Konstituciją“. Užuot paaiškinęs, kas gi iš šio įstatymo „turinio“ jam atrodo antikonstituciška, V. Adamkus ima kritikuoti patį liustracijos procesą ir Liustracijos komisijos darbą.

„Šis įstatymas, kaip ir prieš tai teiktos iniciatyvos, iš esmės nesureguliuojal iustracijos proceso, kuris, reikiā pripažinti, pateko į aklavietę. Fragmentiškomis, tik dalinėmis priemonėmis nejmanoma pasiekti istorinio teisingumo,“ – pažymi V. Adamkus.

Toliau – dar gražiau. Menkindamas Liustracijos komisijos darbą Prezidentas meta argumentus, kurie ištisė neatitinka tikrovės.

“Valstybės vadovas atkreipia dėmesį, kad teismuose pralaimima dauguma apskurstų bylų dėl sąmoningo bendradarbiavimo su KGB. Prezidento nuomone, taip visuomenės akyse diskredituojama pati liustracijos idėja – nustatyti ir įvertinti asmens ryšių su sovietų slaptosiomis represinėmis struktūromis pobūdį ir garantuoti Lietuvos saugumą”.

“Tremtinys” atliko nedidelį žurnalistinį tyrimą, susidariusi lygiai iš dviejų skambučių telefonu, kad išsiaiškinėt, ar iš tiesų “teismuose pralaimima dauguma apskurstų bylų dėl sąmoningo bendradarbiavimo su KGB”. Buvusi Liustracijos komisijos vadovė Dalia Kuodytė priminė, kad prie jai pradedant vadovauti visuomeniniaisiai pagrindais veikusiai Liustracijos ko-

misijai tebuvo išaiškinti du bendradarbiavimo su KGB atvejai. Jos vadovavimo metu komisija tokius kaltinimus pateikė 53 asmenims, 20 iš jų komisijos sprendimą apskundė teismams. Bylas prieš Liustracijos komisiją laimėjo (t.y. jos surinktų bendradarbiavimo įrodymų nepakako) 10 asmenų. Kad ir kaip beskaiciuotum, „daugumas“ pralaimimų bylų čia niekaip neišeina.

Kitas tikslinant skambutis į Valstybės saugumo departamentą, kuriam dirba vienas iš dabartinės Liustracijos komisijos narių, padėjo issiaiškinti, kad D. Kuodytei atsi- statydiinus, komisija pralaimėjo dar vienoje – premjero Gedimino Kirkilo padėjėjo Viliaus Kavaliausko – byloje. Gal ši byla ir sudaro “daugumą” Liustracijos komisijos pralaimėtų bylų?

Tai tuo gi Prezidentui neįtinka teisines valstybės sąlygomis vykdomas “istorinis teisingumas”? Negi jo patarei nežino, kad visoms šalims, besitvarčioms su komunistinių repressinių struktūrų palikimu, tai sekasi labai sunkiai. Dėl daugelio priežascių. Štai rugėjį Lietuvoje viešėjusi Tiuringijos (Vokietija), kurioje yra išlikę ŠTAZI archyvai, liustracijos vadovė irgi pasakojo, kad sunkiai surinktus kaltinimus kai kuriems buvusiems ŠTAZI bendradarbiams pavyksta nuginčti teismuose. Bet dėl šios priežasties vokiečiai né neketina trukdyti liustracijai. Atvirkščiai, suka galvą, kaip ši procesą dar labiau suintensyvinti. O mūsų šalies vadovas “kreipiasi į Seimą ir ragina kritiskai įvertinti jau įvykusį liustracijos procesą: siek-

ti politinio sutarimo dėl jo tolesnės eigos, nustatyti aiškias taisykles ir apibrėžtus terminus”.

„Liustracija turi padėti visuomenės susitaikymui. Šio proceso negalima paversti politinės kovos priemonė“, – mano V. Adamkus. Prezidento nuomone, būtina susitarti dėl liustracijos termino, nes baigiasi pirmojo liustracijos įstatymo numatyta apribojimų galiojimas tiems asmenims, kurie sąmoningai bendradarbiavo su sovietų slaptosiomis tarnybomis”, – rašoma Prezidento Spaudos tarnybos pranešime.

Lapkričio 5 d. spaudos konferencijoje vertindamas tokią V. Adamkaus poziciją Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius su karteliu pastebėjo, kad Prezidentas ne pirmą kartą vetuoja įstatymus, susijusius su liustracijos procesu, bet iki šiol aiškiai nepateikė savo vizijos ir savo matymų, kaip, jo manymu, ši procesą reikėtų toliau tvarkyti.

“Po pastarojo Prezidento veto aš neįsivaizduoju, kad šiame Seime būtų nejmanoma tvarkyti dar kokius nors liustracijos reikalus. Ypač žinant, kaip sudėtinga buvo pasiekti bent minimalų sutarimą dėl įstatymo, kuris buvo Prezidento vetuotas”, – tvirtino A. Kubilius.

A. Kubilius mano, kad dėl šio veto nepradės veikti profesionali liustracijos komisija: “Dalias Kuodytės vadovaujama komisija padarė daug. Pamačiusi, kad visuomeninis darbas tokioje komisijoje yra ribotas, Kuodytė atsistatydino iš pareigų. Dabar komisija negalės būti pakeista profesiona-

lia. Tai reiškia, kad galios ankstesnis įstatymas ir teks formuoti tokią pat vienuomeninę komisiją”.

Komentuodamas Prezidento pagiedavimus, kad liustracijos įstatymas vestu “tautos susitaikymo” link, A. Kubilius sakė, kad jie yra gražūs, bet jų realizavimas priklausuo nuo to, ar tos politinės jėgos, kurios save kildina iš buvusio sovietinio režimo, pagaliau suvoks, kad susitaikymui reikalingas liustracijos procesas.

“Iki šiol kairiosios jėgos prieinisi bet kokiam liustracijos procesui. Kitaiap sakant, jos nematė reikalo pripažinti ano laikotarpio klaidų, nusikalstamų ir ieškoti, kaip tai įvertinti ir sukurti procesą, kuris vestu prie visuomenės susitaikymo. Pasipriešinimas tokiam procesui, laiko tempimas galvojant, kad užmarštis atves prie susitaikymo, yra visiškai klaudinės. Tai rodo Ispanijos patirtis. Net prabėgus 60 metų po pilietinio karo, kaip tik praėjusių savaitę, Ispanijos parlamentas priėmė dar vieną įstatymą dėl pilietinio karo vertinimo. Kitaip sakant, šitos žaidzos per užmarštį neužgyja. Vienintelis kelias, kurį žino civilizuotas pasaulis, yra atviras kalbėjimas, nuodėmių prisipažinimas ir atleidimo prašymas. Atleidimas ateina per nuodėmės išpažinimą, o ne per užmarštį. Manau, kad Prezidento veiksmas vertuojant ši įstatymą nėra tas veiksmas, kuris racionaliai vestu į šios problemos tinkamą suvokinimą ir sprendimą”.

A. Kubilius pareiškė, kad jeigu Prezidentas nieko daugiau nepasiūlys, nieko kito neliks, kaip tik siūlyti Seime nepritarti jo veto.

Prezidento voto užkerta kelią liustracijai

Dėl Lietuvos kariuomenės reformos

TS PKTF konferencijos rezoliucija

2007 m. rugpjūčio 4 d. Ariogaloje, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių, Laisvės kovų dalyvių sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ priimtoje rezoliucijoje išreikštasis susirūpinimas, kad Lietuvos kariuomenės reforma vykdama nacionalinio saugumo silpninimo kryptimi ir pažeidžiant Konstituciją. Krašto apsaugos ministro Juozo Oleko atsakymas nepaneigė pagrindinių rezoliucijos teigiinių. Vykdama kariuomenės ir KAŠP reforma atima galimybę šalies gynybai ruošti visus jos piliečius. Atsakyme pateikti keitimų reikalingumo motyvai tėra siekis maskuoti LR Konstitucijos pažeidimą.

Dauguma Tėvynės sąjungos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos narių gerai prisimena, kiek gyvybių pareikalavo pokario partizaninė kova. Pirmiausia žuvo neturėjusieji kariuomenės rengimo. Partizanų vadovybė miškuose rengė mokomouosius kursus, kad nors kiek sumažinti auksą skaičių. Neruošti Lietuvos piliečių šalies gynybai dabar – nusikaltimas praeities ir ateities kartoms. Mes neturime teisės tylėti ir reikalaujame, kad kariuomenės reforma būtų vykdama šalies gynybos stiprimo, o ne silpninimo linkme.

Latviai sukūrė liaudies dainą apie savo miestą „Ryga dunda“. Pastarųjų savaičių įvykių rodo, kad kai mynų sostinėje iš tiesų neramu. Į gatves prie Seimo ir Vyriausybės rūmų nešini valstybinėmis vėliavomis renkasi tūkstančiai demonstrantų. Jie reikalauja premjero Aigaro Kalvičio ir jo vyriausybės atsistatydiniu. Pasigirdo reikalavimų surengti pirmalaikius parlamento rinkimus. Aistros kilo tada, kai premjeras A. Kalvitis iš pareigų atleido Kovos su korupcija biuro vadovą Aleksejų Loskutovą, jo veiksmus įvertinės kaip vyriausybės ir jo paties autoriteto griovimą. Neseniai A. Loskutovo Kovos su korupcija biuras paskelbė, kad per buvusį rinkimų kampaniją Liaudies partija ir jos vadovas A. Kalvitis pažeidė įstatymus, išleido daugiau pinigų nei buvo skelbiamos oficialiai. Latvijos žiniasklaidoje pasipylė serija straipsnių apie premjero A. Kalvičio ryšius su „naujaisiais latviais“ – stambiais verslininkais, Latvijoje, kaip ir Rusijoje, vadinamais oligarchais. Ne tik aukščiausioji, bet visų lygių Latvijos valdžia apkaltinta korupcija, suokalbiais su verslo tūzais, principu nesilaikymu arba jų neturėjimu. Padėti paastrinai, kad ekonomikos specialistai prakalbo apie ekonominę krizę, spartų infliacijos augimą, netgi ga-

limą Latvijos piniginio vieneto – latto devalvaciją. Kainų šuolio pasekmės pirmiausia pajuto dauguma Latvijos gyventojų.

Spalio 23 d. Latvijos parlamente A. Kalvičiu ir jo vadovaujamai vyriausybei pavyko laimeti balsavimą dėl nepasitikėjimo, tačiau tai nieko nereiškia, nes vyriausybė pradėjo byrėti: iš jos pasitraukė keli ministrai, viena iš jų – socialinių reikalų ministrė Dagnija Stakė. Ji pareiškė, kad premjeras ir jo bičiuliai atmetė vyriausybei pateiktą jos siūlymą didinti pensijas. Tarp atsistatydinis ministrių du iš jų yra premjero A. Kalvičio Liaudies partijos nariai. Tai rodo, kad valdančioji koalicija gali griuti, nes premjero partiečiai meta jam pirštinę...

Naujasis Latvijos prezidentas Valdis Zalteris taip pat ipylė žibalo į ugnį. Nepaisant to, kad Latvijos Seimas pirmuoju svarstymu pritarė kitų metų biudžetui, prezidentas viešai paragino vyriausybę atsistatydinti, jei Seimo daugumai ir pavyktų patvirtinti biudžetą. Nepaisant to, kad Latvijos prezidento galios ribotos, V. Zalterio pareiškimas sukelė dar didesnę sumaištį. Praėjusį savaitgalį žymiausiu Latvijos inteligentų, kultūros

ir meno žymiausiu žmonių paraginti į Rygos centrą susirinko per 10 tūkst. žmonių. Jie kaltino A. Kalvičio ir vyriausybę, esą jie – finansinių klanų išlaikytinai bei jų valios vykdytojai. Toks Latvijos kultūros ir meno veikėjų demaršas yra naujas žingsnis ne tik Baltijos valstybių, bet ir visų posovietinių šalių praktikoje. Mums sunku įsivaizduoti, kad Lietuvos kultūros „grandai“ imtysi ko nors panašaus.

Nepaisant kilusio triukšmo, premjeras A. Kalvitis, tikėdamasis susilaukti Vašingtono administracijos palaikymo, praėjusių savaitę išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Tačiau įvyko priešingai. JAV valstybės sekretorė K. Rais nedviprasmiškai priminė Latvijos premjerui, kad kova su korupcija privalo būti viena iš svarbiausių Latvijos vyriausybės uždavinii. Be to, JAV ambasadorė Latvijoje Katerina Todd Bailey griežtai įvertino ne tik korupciją, apraizgiusią Latviją, bet ižvelgė ir prastėjančios Latvijos demokratijos ženklių. Tai aiškus ir nemalonus signalas, tuo labiau kad jis siunčia svarbiausios ir galingiausios Vakarų pasaulyo valstybės institucijos.

Jonas BALNIKAS

Ryga dunda...

Naujos knygos

Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune

Kauno apskrities Viešoji biblioteka Lietuvos 1000-metė kontekste kauniečiams parengė siurprizą – spalio 18 d. baigiamajame renginyje buvo pristatyta nauja knyga „Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune“. Leidinio sudarytoja ir projekto vadovė – Rimantė Tamoliūnienė, šiuolaikinis Aliaus Levinsko dizaineris, fotografo Vytauto Tamoliūno nuotraukos.

Sausakimšoje bibliotekos salėje vos tilpo susirinkusieji, norėjė prisiminti „brandausocializmo“ okupacijos metus.

Puikų pranešimą nemirštama Kauno dvasia „Antisovietinis Kaunas“ padarė doc. dr. Kastytis Antanaitis. Tarp kitko istorikas pabrėžė, kad tuomet Kaune vienam žmogui teko daugiausia banko indelių, lyginant su kitais Sovietų sąjungos miestais.

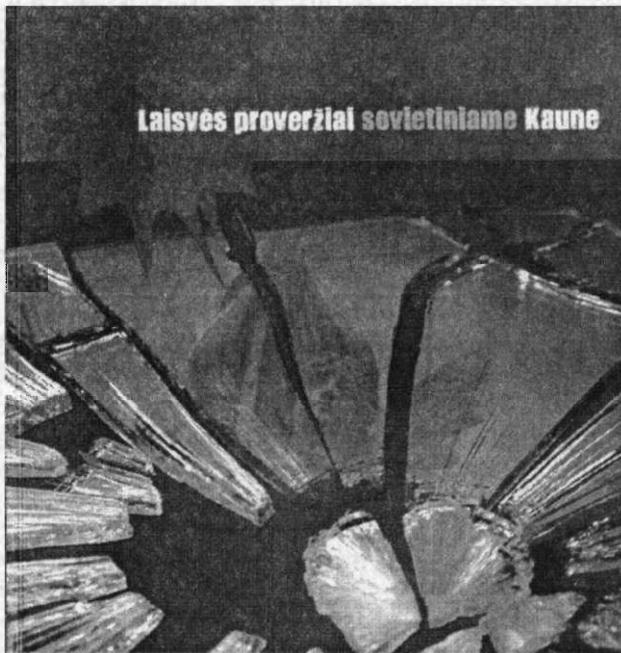
Knyga ir jos pristatymas apėmė šešis skirsnius: pogrindinė spaudo, Vėlinių paminėjimas, etnokultūrinis judėjimas, teatro iššūkiai, jaunimo alternatyvioji kultūra, 1972 m. „kalantinės“.

Renginyje dalyvavo ir sovietmetį prisiminę visai Lietuvai pažystami garbingi žmonės, savo gyvenimą pašventę kovai už Lietuvos laisvę. Tai – Kauno arkivyskupas metropolitas, Kauno miesto garbės pilietis Sigitas Tamkevičius, Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Patackas, aktyvus Sajūdžio narys, buvęs Krašto apsaugos viceministras Edmundas Simanaitis, krašto-tyrininkė Jūratė Eitminavičiutė-Dručkienė, Kauno valstybinio dramos teatro aktorė Rūta Staliliūnaitė, pedagogai, muzikantai.

Okupantai, totalitarinio režimo sergėtojai, persekojo visa, kas neatitiko komunistinės ideologijos dogmų: svalaidą, bet kokią aktyvesnę religinę veiklą, modernesnę teatro ir poezijos kalbą, krašto-tyrininkus sambūrius, alternatyvius jaunimo judėjimus. „Išties buvo sunkūs laikai, kai sovietų valdžia norėjo pasmaugti Bažnyčią. Faktai. Kunigų seminarija – tik viena, mokyti leido priimti penkis seminaristus kasmet, o kunigų apytkriaiai miršta 30 per metus. Matematika aiški. Nutarėme, jei mus smaugia, tegu apie tai sužino pasaulis! Pradėjome veikti, – apie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ leidybą pasakojo ilgametis redaktorius arki-

vyskupas S.Tamkevičius.

– Konspiracija buvo puiki. Vieną naktį čekistai Kaune atliko net 50 kratų. Paėmė daug maldaknygių, kitokių religinių ir antisovietinių leidiunių, bet Kronikos neužčiuopė. Padėjo Apvaizda – visi Kronikos numeriai buvo nugabenti į Vakarus, išversti į užsienio kalbas ir paskelbtini. Tai darė didžiulį grįžtamajį poveikį ir mums čia, Lietuvėje. Nuo pirmųjų ranka rašytų egzempliorių iki pogrindinės spaustuvės spausdinintų tiražų Kronika keliavo po Lietuvą ir laisvaji pasauli, atskleisdama komunistų dorovinius nuskaltimus, drebino sovietinį režimą.“

Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Patackas 1986–1987 m. leido pogrindžio leidinius: „Lietuvos ateitis“, „Pastogė“, „Ethos“. Jis prisiminė, kaip Žaliakalnyje, „Kauko“ restoranė, po partinių funkcionierių ir milicininkų orgijų išvalius ir išvėdinus patalpas, paryčiais intensyviai buvo spaustinama ir dauginama antisovietinė literatūra.

„Vengrijos įvykiai įkvėpė mus, ižiebė viltį, kad neišveniamai ateis metas, kai pakils ir Lietuva, – sakė 1956 metų Vėlinių riaušių dalyvis Edmundas Simanaitis. – Dabar vienintelė Vytauto Andziulio ir Juozo Bacevičiaus spaustuvė ab Saliuose, Kauno priemieste sodoose, anuomet išleido per 50 tūkst. maldaknygių. Kronikos ir kitų svarbių leidinių Kaune veikė net šešios „skrajančios“ spaustuvės, šeši knygrībos centralai.“

Daugiausia dėmesio knygoje ir renginyje skirta etnokultūrai. „Zygeivų“ ir kituose jaunimo klubuose dalyvavusių veiklą prisiminė Jūratė Eitminavičiutė-Dručkienė: „Šimtai jaunimo suvažiuodavo į Rasos šventes, nakinamų S.Dariaus ir S.Girėno sodybviečių atstatymą. „Mes buvome sukrėsti, – pasakojo Kauno valstybinio dramos te-

atro aktorė Rūta Staliliūnaitė. – Talentingų žmonių – Juozzo Grušo parašyta istorinė poetinė drama „Barbora Radvilaitė“, režisuota Jono Jurašo, šokiravo kolaborantus, kompartijos nomenklatūrą. Pasibaigus generalinei repeticijai, teatro salėje, kur buvo apie 600 žmonių ir didžiulė cenzūros komisija, ilgai tvyrojo mirtina tyla. Pareikalauta nekartoti vardo „Lietuva“, nerodyti legendoje minimo „Aušros vartų“ paveikslą. Tuometinis teatro direktorius Romualdas Trumpa blaškėsi po salę, šaukdamas: „Ar aš kvailesnis už jus? Vaidinsim!“ Ir mes nutarėme eiti į kompromisą, vaidinti. Juk tai kaip atominis užtaisai. Vietoje „Lietuva“ aš tariau „Tėvynė mano! Būk visiems teisinga!“

Aktoriu Kestutis Genys buvo maištininkas. Jis išgyveno stipriau už mus, éjo per kavines ir šaukė tiesą. Jis – vėliauvinės. Juk jis – Karalius...

Spektaklį žiūrėjo dešimtys tūkstančių žmonių. Mes dar prisimename, kaip į Dramos teatro spektaklius, režisierius J.Jurašo, apsilankę laukdavome bilietu nuo 4 val ryto. Prisimename, kaip kompartijos cenzūra uždraudė rodyti spektaklį „Grasos namai“, kur giedojome „Pulkim ant kelių“, „Mamutų medžioklę“, M.Tenisono pantomimą.

Vilnius Arkadijus Vinokūras, buvęs hipis, Kauno miesto sodo grupės „Company“ narys, aktorius, pedagogas, žurnalistas, rašytojas sakė: „Ten, KGB rūsyje, majoras Aleinikovas šaukė: „Kodel tu, būdamas žydas, kovoji už laisvą Lietuvą?!“ Aš jam atsakau, kad Lietuva yra mano tėvynė! Kad Lietuvos laisvė taip pat yra laisvė visų kitų tautų šiame kalėjime! Tada mane iigrūdo į metalinę spintelę, mėtė, daužė, vėl mėtė ir vėl daužė. Kai uždarė į Karo ligoninę, visą ménnesį akis lašinio vaistus, ir mačiau tik šešelius...“

Renginį užbaigė Aidos Zabotkaitės legendinio big bito grupė „Aida Band“, taip įkaitinus „jaunimelį“, jau žilstelėjus, kad šie lingavo ir plojo tarsi sugrižę į anuos ankstyvos jaunystės metus. Ar mes, slapta kultūriniu švietimu ir savilaida mėgini priešintis okupacinei prievarbai, buvome didvyriai...

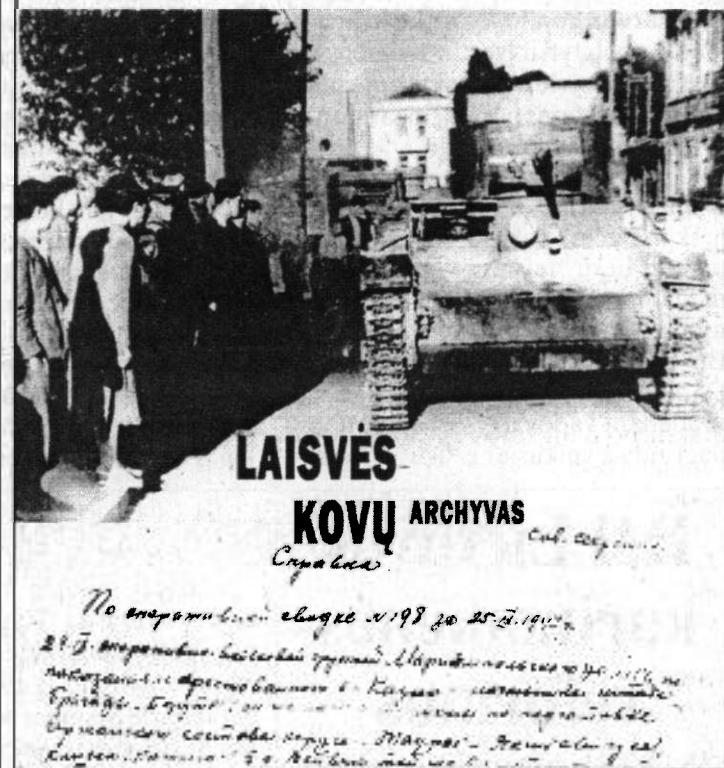
Stasys DOVYDAITIS

“Laisvės kovų archyvas” Nr. 39

LPKTS knygynėlyje (Laisvės al. 39, Kaunas) jau galima išsigti „Laisvės kovų archyvo“ 39-ąjį numerį. Leidinyje pakenomoti antisovietinio pasipriešinimo įvykių Kaune bei sovietų saugumo dokumentuose užfiksuoti pirmųjų pokario metų įvykių ir autentiškių tų įvykių liudininkų, dalyvių prisiminimai, išspausdintos slaptųjų dokumentų faksimilės. „Kad buvusioje laikinojoje sostinėje stipri rezistencijos dvasia, pažymėda-

priešinimas okupantui, NKVD ir NKGB veikla slopinant šį pasipriešinimą bei partizaninio karo epizodai ir atspindžiai. Nors miesto sąlygos neleido pasireikšti arsioms kovoms, tačiau į vakarus ir pietvakarius nuo miesto kūrėsi Tauro apygarda, į rytus ir pietryčius – Didžiosios Kovos, į šiaurę – Priskėlimo apygardos. Partizanai, ryšininkai iš šių apygardų dažnai lankydavosi Kaune ir pojū „viziutę“ netrukus atsirasdavo atsišaukimų, in-

Antisovietinis pasipriešinimas Kaune I dalis

vo ir sovietų partiniai bei saugumo vadovai. Kauno miesto VKP(b) pirmasis sekretorius J.Grigalavičius teigė: „Kauno miestas – tai vienas iš priešo pogrindžio centrų, iš kur lietuviški-vokiški nacionalistai semia savo jėgas...“ – rašoma istorinio žurnalo ižanginiame žodyje.

Istorijos tyrinėtojai 1944–1947 metų antisovietinio pasipriešinimo faktų Kaune „neiškerpa“ iš konteksto, tačiau stambaus veikalo šia tema kol kas neišleido. „Laisvės kovų archyvo“ 39 numerijoje publikuojamų dokumentų chronologinės ribos apima reikšmingą Antrojo pasaulinio karo bei pokario metų laikotarpį, kai buvo kuriamas antisovietinis pogrindis Kaune. Sovietinio saugumo dokumentuose iškraipytos lietuviškos pavardės, vietovardžiai. Tai darė kliūčių identifikuoti dokumentuose minimus asmenis, tačiau čekistų leksikonas realiai atspindi to laikotarpio realias.

Leidinyje dominuoja trys temos: Kauno gyventojų pasi-

formacijos lapelių, kvietimų. Skaitytojai, kuriems pokario metais nebuvo lemta susidurti su antisovietiniu pasipriešinimu, susidomėjė perskaitys pažymų, informacinių biuletenių pranešimus, rašytus Stalinui, Molotovui, Berijai apie atmosferą Kauno aukštosiose mokyklose, nuotaikas po rinkimų, krepsininkų pergalės ir „Smerš“ kontržvalgybos veiksmus.

Leidinio paskutiniuose puslapiuose spausdinami kauniečio Zigmo Tamakausko „Audringo rudens prisiminimai“, kuriuose autorius pasakoja apie 1956 m. Vengrijos įvykių ištakas ir reakciją į juos tarp Kauno visuomenės, studentijos, taip pat apie tolesnius pasipriešinimo okupantui įvykius. „Nepaisant patirtų asmeninio gyvenimo skaudulii, galiu pasidžiaugti nepalaužtais jaunatišku idealu sparais, tikėjimu ir viltimi,“ – šiai optimistiškai žodžiais užbaigiami „Audringo rudens prisiminimai“.

Aušra ŠUOPYTÉ

Tęsinys.
Pradžia Nr. 40 (774)

Bodaibas

Miestas Irkutsko srities šiaurės rytuose, Kropotkino kalnagūbrio priekalniuose, prie Vitimo ir Bodaibo upių santakos. Bodaibas yra amžinoojo išalo zonoje, tad klimatas čia – labai atšiaurus, temperatūra žiemą svyruoja nuo 35 iki 65 laipsnių šalčio. Bodaibas įkurtas 1864 metais, pradėjus jo apylinkėse eksploatuoti aukso kasyklas. Nuo 1921 metų Jame buvo „Lenzoloto“ tresto valdyba. Dabar jis Lenos–Vitimo aukso pramonės rajono centras. Po Antrojo pasaulinio karo į Bodaibą Lenos ir Vitimo upėmis bei lėktuva buvo atgabenta labai daug įvairių tautybių tremtinių. Daugumajų iš Bodaibos buvo išvežti į tolimesnes aukso kasyklas.

Mieste ir jo apylinkėse veikė daug koncentracijos stovyklų. Apie 1950 m. Bodaibe gyveno beveik vieni tremtiniai ir buvę politiniai kaliniai, palikti čia tremčiai. Daugiausia jie ruošė medieną šachtom sutvirtinti, krito mišką, dirbo lentpjūvėse, geležinkelioje. Gyveno neapšildomuose barakuose, kuriuose buvo įrengti trijų aukštų gultai, arba žeminėse nuomojo kambarius pas vietinius žmones. Koncentracijos stovyklų kaliniai dirbo daugiausia pačius sunkiausius darbus aukso kasyklose.

1949 m. balandį iš Lietuvos į Bodaibą buvo atgabenta apie 1,5 tūkst. žmonių. Bodaibe palikta apie 300 žmonių, kiti išvežti į Artiomovskio, Kropotkino, Leninsko, Vasiljevsko ir kitas kasyklas. Lietuviai buvo atgabenta į vėlesniais metais. 1956 metais tremtiniai pradėjo grįžti į Lietuvą.

Šiuo metu Bodaibos mieste gyvena lietuvių: Vytautas Česnautis, Bronius, bei Ona Čečiūlina, Jono, g. 1940 m. kovo 20 d., ieškanti savo artimųjų Lietuvoje. Paskutinį kartą Lietuvoje ji lankėsi 1983 m. į Bodaibą atvažiavo su šeima iš Tadžikijos, kurioje gyveno nuo 1959 metų. Straipsnyje minimu Sibire gyvenančių lietuvių adresus besidominieji gali sužinoti „Tremtinio“ redakcijoje arba kreipkitis į autorių tel. 8 650 72656 arba 8 616 49026.

Bodaibos kapinės yra vakarinėje miesto dalyje. Jose radome 20 lietuviškų kapų.

Kolobovščina

Kolobovščinos kaimas yra už septynių kilometrų nuo Bodaibos miesto, ant Vitimo upės kranto. Iš Bodaibos į Kolobovščiną dabar galima naudžiuoti dulkėtu ir duobėtu žvyrkeliu. 1949 m. į Kolobovščiną atitremtos 35 šeimos iš

Lietuvos. Ten gyveno vieni tremtiniai, buvo ir ukrainiečių, baltarusių, moldavų, totorių. Visi tie karto mišką, šerė gyvulius, ruoše pašarūs žiemai, šienavo, gabeno šieną baržomis į gyvulių fermas, dirbo laukų darbus. 1958–1959 m. beveik visi lietuvių grįžo į tėvynę.

Dabar kaimas baigiantis sunykti, nors dar vienas kitas namas statosi, lietuvių kaimai nebėra.

Artiomovskis

Leninsko aukso kasykla

Vasiljevskio kapinės

Nuo Bodaibos miesto centro iki Kolobovščinos kaimo kapinių – 10 kilometrų. Kapinėse, įrengtose ant aukštoto Vitimo upės kranto, pavasariais ypač yra ardomo upės, gali būti apie aštuonis lietuviškų kapus.

Artiomovskis

Artiomovskis yra už 55 kilometrų nuo Bodaibos į šiaurę, Kropotkino kalnuose. Prie Artiomovskio kaimas aukas. Po Antrojo pasaulinio karo čia palapinėse, barakuose, iš molio drėbtuose ar iš medžio atliekų sukaltose nameiliuose gyveno įvairių tautybių

tremtiniai. 1949 m. iš Lietuvos atitremta apie 500 žmonių. Į Šachtovo kasyklas, apie 5 km į šiaurės rytus nuo Artiomovskio, – dar keli šimtai žmonių. Šachtovas tuo metu tik pradėjo kurtis. Jame išpradžių gyveno vien lietuvių. Tremtiniai dirbo aukso kasyklose, moterys – siuvykloje, mokykloje. Šachtų gylis buvo nuo 400 iki 700 metrų. 1950–1953 m. čia veikė lietuvių dai-

vės, administracijos pastatas, vaikų darželis. Lietuviai nebegyvena. Čia ir dabar yra kamas auksas, dieną ir naktį dirba speciali technika. Vietiniai gyventojai skundžiasi turėdami „auksą po kojomis“, o keilius – baisius, dulkėtus, duobetus.

Kapinės yra prie gyvenvietės, ant kalnelio, šiaurinėje pusėje. Yra 26 lietuviški kaimai. Kapinėse yra ir daugiau kauburėlių, įdubų, mėtosis mediniai samanotai kryželiai, jų likučiai. Visų identifikuoti negalėjome.

Leninskis

Leninskio kapinėse radoome apie 12 lietuviškų kapelių. Kapinių gale – suversta skaldė, didžuliai akmenys, sukaisti kalnai žemų, visur aplink yra plaunamas auksas. Gali būti, kad daug kapelių liko po suversta žeme ar akmenimis. Kapinėse, apaugusiose jauais medžiais ir krūmais, matėsi nežymiai kauburėlių, su trėšusiu tvoreliu, medinių kryžių likučiai.

Aprelskas

Aprelskas yra maždaug už 50 kilometrų į šiaurės rytus nuo Bodaibos miesto, Kropotkino kalnuose, prie Bodaibos upės. 1949 m. į Aprelską buvo atvežta apie 100 Lietuvos gyventojų. Lietuviai tremtiniai statė Aprelsko elektrinę, dirbo Malyj Čiančiko aukso kasyklose už 6 kilometrų į vakarus nuo Aprelsko. Gyveno kiauruose, šaltuose barakuose po keturias šeimas kambaryje. Daug jų 1950 metais buvo iškelta į kitas kasyklas, miško darbams.

Dabar kaimas baigia sunykti. Senojoje kaimo dalyje beveik niekas negyvena. Liečių iš, gyvenančių Aprelske, jau nėra. Kapinėse, įrengtose ant kalvos, miškelyje, yra 12 lietuviškų kapų.

Vasiljevskis

Šiuo metu kaimo gyvena apie 300 žmonių, bet lietuvių jau nėra – paskutinė lietuvių senutė prieš mėnesį mirė. Kaimas po truputį nyksta, yra negyvenamų, apleistų namų. Senojoje kaimo dalyje matosi medinių tvorų likučiai ir senų pastatų griuvėsiai. Didžioji kaimo dalis ties Bodaibos upė perkasta plaunant auksą, stūksa dideli kalnai sukastos žemės.

Kapinės yra prie kelio, ant nedidelio kalnelio. Kapinėse radome 42 lietuviškus kapus. Matėsi ir daugiau kauburėlių, įdubų, tačiau kienoje, nustatyti negalėjome.

(Bus daugiau)

Gintautas ALEKNA

Rusijos gynybos ministerija užsimojo ieškoti rusų karių kapų

Rusijos gynybos ministerija sudarė specialią komisiją, kurios uždavinys – užsienio šalyse ieškoti Antrojo pasaulinio karo metais žuvusių rusų karių palaikų. Po keturis komisijos narius vyks į Vengriją, Vokietiją, Kiniją, Lenkiją, Rumuniją ir Čekiją, o penki – į Vilnių. Šis penketukas taip pat darbuosis Latvijoje bei Estijoje. Komisijos nariai gaus diplomatinių statusų.

Spalį Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus miesto taryba išplatinio pareiškimą „Dėl Rusijos gynybos ministerijos desanto karių kapų priežiūrai“, kuriamė ieškiamas susirūpinimas tuo, kad karių kapais susidomėjo ne Rusijos Pravoslavų ir Sentikių cerkvii hierarchai, ne Rusijos Motinų organizacijos, ne žuvusiu artimieji, ne Rusijos Istorijos ir Archeologijos institutai, ne miestų, sričių, autonominių darinių tarybos, bet Rusijos gynybos ministreriai.

„Rusijos gynybos ministrės funkcija nelabai derinasi su kapų paieška. Jos veiklai įgyvendinti, matyt, bus sukurti specialūs daliniai, apimančius tūkstančius įvairiausiu specialistų ir rezervininkų, ir nukreipti dirbtį į daugelį gyvenviečių. Susidaro išpuolis, kad tai specialios paskirties dalinys, į kurio misiją įeis ir žvalgybinė, ir propagandinė, ir ardomoji veikla, nes daugelis Rusijos interesų Lietuvoje neįgyvendinti. Be to, artėja Seimo rinkimai. Tokie veikėjai tikriausiai bandys įrodinti Lietuvos piliečiams socializmo epochos pasiekimus, menkinati Nepriklausomybę ir kelti sumaištį“, – rašoma pareiškime.

Pareiškime retoriškai klausiamu: „Ar Rusija paskelbė sąrašus, ar surado kapus ir ar identifikavo sovietmečiu nužydytus Rusijos piliečius? Ar Rusija prisiėmė įsipareigojimus paskelbti išžudyti daugelio valstybių piliečių sąrašus, žudynių aplinkybes ir palaidojimo vietas? Ar identifikuoti palaikai? Ar prižiūrimi kapai? Ar paskelbtos apie 320 tūkst. Mažosios Lietuvos gyventojų nužudymo aplinkybės, žudymvietės? Ar Rusijos Federacijos vadovai kvietė valstybių, patyrusių sovietinį genocidą, vadovus pasitarti dėl aukų identifikavimo ir palaidojimo? Šių žmonių kapai Rusijai nerūpi!“

„Tremtinio“ inf.

Vėlinių šviesa Kazlų Rūdos miškuose

Artėjant Mirusiujių pagerbimo dienai – Vėlinėms, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio štabas ir Lietuvos sąjūdžio Kauno skyriaus renginių sektorius su Kauno „Saulės“ ir „Rasos“ gimnazijų, Milikonių vidurinės mokyklos mokinį bei jų šeimų narių grupe surengė pažintinę išvyką „Partizanų keliais“. Išvyką praturtino karių savanorių choristų klubas „Margirio kariai“ (klubo pirmininkas Justinas Rimas, choro vadovas Romas Kazlauskas).

Lankémës Kazlų Rūdos miškuose, apžiūrėjome gyvą kovą su sovietiniu okupantu liudininką – restauruotą partizanų bunkerį. Prie jo stovi gélémis papuoštas kuklus metalinis kryžius, pažymintis, kad čia 1945 m. rugpjūčio 26 dieną nelygioje kovoje žuvo partizanų radistas Jurgis Čečys-Aras. Jis, kaip Pilėnų didvyriai, nenorédamas gyvas pasiduoti čekistams, pasirinko savanorišką mirtį. Lentelės užrašas byloja, kad čia žuvo ir Zigmantas Balsys. Zigmantas Balsys po birželio 13 dienos kautynių su „stribais“, taip pat pasirinko sunkų partizano kelią. Po dviejų mėnesių Laisvės kovotojų perskrodė okupantu kulka. Čia žuvusieji partizanai buvo pagerbtai malda, choristų patriotine daina, gėlių puokštėmis ir žvakutėmis. LLKS štabo viršininkas Vytautas Balsys papasakojo apie savo partizanavimo metus, ginkluotą kovą su įsibrovėliais, partizanų buitį, sunkias gyvenimo sąlygas bei jaunatvišką idealizmą ir pasiaukojimą dėl Lietuvos laisvės. Nusileidę į drėgną, tamsų bunkerį patys įsitikinome jo žodžių teisingumu, pagalvojome – kiek tada reikėjo turėti išvermės, tikėjimo, širdies kaitros ir ryžto. Pastarųjų mūsų su materialėjusiomis ir išlepuiomis dienomis taip stanga... Stinga ir atminties, tautinės dvasios, žmogiškojo orumo ir gyvojo Dievo širdyje.

Vėliau pasukome į Kluoniškių kaimą prie lietuviško kryžiaus, kurį pastatė Vytautas Balsys čia buvusios savo tėvų sodybos ir 1945 m. birželio 13 d. kautynėse su sovietiniu okupantu žuvusiu atminimui. Tose kautynėse žuvo penki Lietuvos partizanai, tarp jų – ir Vytauto brolis Viktoras.

Daug Lietuvos žemelė su gėrusi kraujo, beveik kiek kviemas kampelis paženklinas ne tektimis, mūsų geriausiu sūnū ir dukterių žūtimis, moralinėmis žaizdomis. Tos žaizdos

neužgijusios iki šiol... Tačiau tikime, kad Lietuvos dvasia po truputį atsigaus. Tai liudija ir su mumis keliaučios atžalynas – aktyvių mokinų pulkas su savo šeimomis. Iš to pulko kaip nepaminėti „Saulės“ gimnazijos trečioką Povilo Kamantausko, Jono Ignatavičiaus, Vaidos Spūdytės, Justės Markevičiūtės, Simono Juočio, „Rasos“ gimnazijos moksleivio Tautvydo Kupčiko, Milikonių vidurinės mokyklos kraštotyrininko entuziastą Egidijaus Bagdoną, minėto choro vadovo Romo Kazlausko sūnaus Gintaro ir kitų. Gimnazisto Jono Ignatavičiaus tėvelis, pritardamas mūsų organizuotai išvykai, pats sėdosi prie vairo ir vadovavo visai virtinei automobiliui.

Kluoniškių kryžiaus prasmėi paryškinti iš mūsų širdžių suskambo Maironio daina „Oi neverk, matušė!“ Šia daina buvo pagerbtos ir gerosios, ryžtingosios Lietuvos laisvės kovotojų motinos, palaiminė vaikus kovai už Tėvynę. Dar iki šiol kai kurie Laisvės kovotojai, kaip brangiausią relikviją, saugo drabužio kraštelyje kažkada mamos įsiūtą palaimos ženklą – šventą medaliklēlį su Kristaus ir Švč. Mergelės Marijos atvaizdu... Daugeliui šie simboliniai, motinos širdimi paliesti ženklai, padėjo išlaikyti ir partizano priesaiką, ir gyvai tikėjimą, o pakliuviuose iš Sibiro lagerių teikė vilties, rodė kelią į Lietuvą...

Savo prasmingą kelionę baigėme Zapyškio bažnyčios šventoriuje, prie meniško barelfinio kryžiaus, kurį mūsų kelionės vedlio Vytauto Balsio iniciatyva sukūrė skulptorius Algimantas Sakalauskas, pagerbdamas Zapyškio apylankės komunizmo aukas – žuvusius partizanus, politinius kalinius ir tremtinius. Vienoję kryžiaus dalyje išrašyti žinomo poeto ir kompozitoriaus Antano Paulavičiaus žodžiai: „Už Lietuvą, Tėvynę motiną, dėkojam, Dieve, Tau“.

Dėkojame, kad turime savo valstybę gražiame Žemės kampelyje su ryškiomis metų laikotarpių kaitos spalvomis, kad turime joje susibūrusius baltiškos kultūros žmones – lietuvių tautą, kad turime skambią kalbą, istoriją, tikėjimą. Ištiesdam i vieni kitiem rankas mokėkime visa tai branginti bei išsaugoti.

Zigmantas TAMAKAUSKAS,
Lietuvos sąjūdžio
Kauno tarybos
pirmininko pavaduotojas

Pagerbkime ne žodžiais, o veikla

Jau beveik dvidešimt metų domiuosi partizanine kova, trémimais į Sibirą, norėdamas jamžinti bent dalelę žutbūtinės kovos dalyvių, tremtinį, kad ateinančioms kartoms išliktu liudininkų papasakoti ar jų pačių užrašyti atsiminimai apie siaubingus sovietų okupacijos metus. Per šį laikotarpį man teko vadovauti keturioms Marijampolės moksleivių kūrybos centro jaunujų kraštotyrininkų grupėms, kiekvienai po penkeilius–šešerius metus. Mano jaunieji bičiuliai noriai lankosi buvusių tremtinį, partizanų šeimose, gyvu žodžiu bendrauja su jais, patys užrašo arbaba „išprašo“, kad aprašytų partizanas kančias, ruošia aplankus, dalyvaujakraštotyros darbų apžiurose. Jau parengta daugiau nei šimtas tokių darbų, dalis jų atgulė trijose knygose: „Išplėsti iš Tėvynės delnų“ (2000 m.), „Juos lydėjo šventas jaumas“ (2001 m.) ir „Trys Sibiro švyturiai“ (2004 m.). Šiuo metu renkama ir kaupiamama medžiaga apie partizaninę kovą Tauro apygardoje.

Kovo mėnesį Tauru apygardos partizanų ir tremties muziejuje Marijampolės moksleivių kūrybos centro jaunieji kraštotyrininkai, norėdami pagerbtai lankomus ir nelankomus partizanus, ryšininkus, buvusius tremtinius surengė literatūrinę popietę „Posmai ir dainos jums, politiniai kaliniai bei tremtiniai“. Su ašaromis akyse partizanų ryšininkės ir buvusios tremtinės klausėsi dainuojamų jų vaikystės dainų, dėkojo, kad jaunimas neabejingo rūščiai praeicių, kad iš visos širdies dainavo tremtinį ir partizanų dainas.

Rugsėjo 28 d. kartu su neunilstančiu partizanų atminimo jamžintoju Romu Rusteika išsiruošėme aplankytai partizanų žūties vietų. Pirmiausia nuvykome į Žiūrių–Gudelių kaimą Pilviškių seniūnijoje. Ten 1950 m. birželio 22 d. kautynėse su čekistais Talkiškių pelkėje žuvo Vytauto rinktinės vadas Algimantas Matūnas-Neptūnas, jo brolis Vyrgandas Matūnas, Juozas Žemaitis-Kantas, Jonas Raulinaitis-Lokys ir Žalgirio rinktinės kuopos vadas Juozas Tamaliūnas-Stumbras. Juos išdavė buvęs ryšininkas, gyvenęs Žiūrių–Gudelių kaime, tremtinio Vosyliaus sodyboje.

Įnirtingas mūsis truko nuo birželio 22 d. 10 val. iki birželio 23 d. ryto. Žuvo daug čekistų, bet partizanams baigėsi šaudmenys. Jie gyvi nepasidavė. Partizanas Antanas Aleksa-Ežys stebuklingai išsigelbėjo: jis pelkėje pasislėpė po

karklų šaknimis ir čekistai jo nesurado. Apie tai Romu Rusteikai papasakojo vietinis gyventojas Černiauskas, o Rusteika – kraštotyrininkams.

Aptvarkė žuvusiuojamą žinimo vietą, nuvykome į Plioplių kaimą Pilviškių seniūnijoje. Ten pas Baltrušaitį 1948 m. vasario 2 d. žuvo Tauru apyg. vadas Antanas Baltūsis-Žvejys, Lietuvos kariuomenės husarų leitenantas Juozas Balsys-Dobilas ir Lietuvos kariuomenės puskariukis, apygardos štabo apsaugos būrio vadas Pranas Žaldaris-Šapalas. Ant Baltrušaičių sodybos tvarto apsuptyti čekistų ir nematydami jokios išeities pasitraukti šie partizanai garbingai žuvo.

Pagaliau nuvykome į Gulbinėnių kaimą Pilviškių seniūnijoje. Ten pas Baltrušaitį 1948 m. vasario 2 d. žuvo Tauru apyg. vadas Antanas Baltūsis-Žvejys, Lietuvos kariuomenės husarų leitenantas Juozas Balsys-Dobilas ir Lietuvos kariuomenės puskariukis, apygardos štabo apsaugos būrio vadas Pranas Žaldaris-Šapalas. Ant Baltrušaičių sodybos tvarto apsuptyti čekistų ir nematydami jokios išeities pasitraukti šie partizanai garbingai žuvo.

Atminimo vietą radome

Kraštotyros būrelės vadovas Z. Vidrinskas su kraštotyrininkėmis tvarko Krūvelių k. žuvusio ir Škėrio sodyboje palaidoto partizano Jurgio Kriščiūno-Mekšro kapą. Paminklą pastatė R. Rusteika

Romas Rusteika ir Moksleivių kūrybos centro kraštotyrininkėmis tvarko aplinką partizanų žūties vietoje prie Talkiškių pelkės. Paminklą pastatė R. Rusteika

ni partizanai: Jonas Simanauskas, Kazys Pečkys, Jonas Vaišnora, Antanas Rimaitis-Pipiras, Justinas Domijonaitis, Stasys Baltrušaitis, Lazarusas ir Vincas Simanauskas. Nulenkę galvas ir padėję gėlių, nuėjome prie keturių neperlaidotų partizanų kapavietės Bartinių kaime. Ten užkasti Kazys Pečkys, Jonas Vaišnora, Antanas Rimaitis-Pipiras ir Stasys Baltrušaitis. Norėtusi, kad šių partizanų palaikai būtų palaidoti su de-

labai apleistą, teko paplusėti ją tvarkant. Ir paskutinė mūsų kelionės vieta – Gižai. Čia šešiemis partizanams, žuvusiems 1947 m. kovo 3 d. Gurbšilio k., Gižų valsč., pastatytas paminklas. Žalnierių sodyboje išduoti žuvo: Alfonsas Arlauskas-Teras, Juozas Žiūrys-Žilvitis, Algirdas Žaldaris-Klajūnas, Albinas Bajoraitis-Šurmas, Vainius Glinskis-Debesys ir Jonas Šeferis-Diemedis.

(keliamas į 7 psl.)

2007 m. lapkričio 9 d.

Tremtinys

Nr. 41 (775)

7

Pagerbkime ne žodžiais, o veikla

(atkelta iš 6 psl.)

Konkretna veikla, partizanų žūties aplinkoje išgirsti pasaikojimai, pagerbimas – labai reikalinga ir svarbi jaunimo auklėjimo dalis. Gyvosiosistorijos pamokos, išklausant siaubą patyrusių ir daug žinancių apie partizaninę kovą asmenų, šiuo atveju: Romo Rusteikos, Alvos Sideravičienės, Aldonos Vilutienės, šiaudieniniams jaunimui būtinos.

Spalio 5 d. mano kraštotorininkės dalyvavo Auksės Ramanauskaitės-Skokauskiene nės organizuotame renginyje "Laisvės kovų atmintis – ateities kartoms". Pagerbė Tauro apyg. partizanų atminimą prie paminklo Marijampolėje, aplankę Kančių koplytėlę, kur buvo išniekinami ir užka-

sami žuvę partizanai, dalyvavome konferencijoje "Už laisvę žuvusiems – mirties néra". Išklausėme A. Ramanauskaitės-Skokauskiene, istoriko Jono Gustaičio, apskrities viršininko Albino Mitrlevičiaus, moksleivių delegaciją iš Alytaus Adolfo Ramanauskaitė-Vanago, Kauno Juozo Urbšio, Varėnos "Ažuolo", Rokiškio r. Kamajų vildurinių mokyklų, Lazdijų Motiejus Gustaičio gimnazijos, Vilniaus bei Jurbarko moksleivių pristatymą apie Laisvės kovų paveldą jų atstovaujanuose regionuose. Mes konferencijos ižanginėje dalyje padainavome dvipartizanų dainas: "Ašverkiauparimus..." ir "Kopalinė žilvičiai prie kelio". Skatinčiai visą Lietuvos

jaunuomenę nepamiršti partizanų ir tremtinių dainų.

Pageidaučiau, kad visose mokyklose atsirastų mokytojų, kurie sutelktų jaunimą pačiai veiklai: rinkti buvusių tremtinių, partizanų ryšininkų, partizanų ar jų artimųjų atsiminimus, prižiūrėti partizanų žūties vietas, jų kapus, išsiaiskinti, kas mokyklos mikrorajone žuvę, kas ištremta, kas dar galėtų papasakoti jaunimui apie patirtus išgyvenimus. Prašyčiau nepamiršti sovietų okupacijos baimę. Nuo šios veiklos daug priklalusys ir mūsų tėvynės ateitis. Tik konkreti veikla pakelsime tautos dvasią, patriotiškumą.

Zigmantas VIDRINSKAS
Zigmanto Vidrinsko ir Romo Rusteikos nuotraukos

Alfonsas Norkus

Gimė 1930 m. Telšių aps. Juodinkų k. ūkininkų šeimoje, auginusioje aštuonis vaikus. 1944 m. baigė Stanelių pradinę mokyklą. 1946 m. istojo į Lietuvos laisvės armiją, prisiekė būti Žemaičių apygardos Alkos rinktinės partizanu, rinktinės slapyvardžiu Dobilas, 1947 m. tapo Žemaičių apygardos Alkos rinktinės Dišilių būrio partizanu, slapyvardžiu Žilvytis. 1947 m. Alkos rinktinės būrių užpuolus MGB kariuomenė, Alfonsas, sunkiai sergantis, buvo suimtas ir su MGB apsauga gydomas Telšių ligoninėje. Tardytas Telšių MGB būstinėse, kalintas Klaipėdos kalejime. 1948 m. už akių nuteistas 10 m. kalėti ypatingojo režimo lageriuose Džezkazgane, Kengyre. Nuo 1952 m. buvo sukilimo rengimo komitete. Iššifrus komitetą, išvežtas į Balchašo lagerį.

1954 m. po Stalino mir-

ties pritaikius amnestiją ne-pilnamečiams politiniams kaliniam, Alfonsas grįžo į Lietuvą. Mokėsi ir baigė dvimėtę elektromechanikų mokyklą Viešniuose, Mažeikių r. 1955 m. sukūrė šeimą, užaugino tris dukteris. Nuo 1961 m. gyveno Palangoje. 1970 m. neakivaizdiniu būdu baigė Kauno politechnikumą Klaipėdos skyriaus Elektrotechnikos fakultetą. 1970–1990 m. dirbo Palangos komunalinių įmonių kombinato miesto apšvietimo skyriaus vadovu.

1990 m. buvo reabilituotas. 1995 m. Lietuvos laisvės kovos sajūdžio vadovybės apdovanotas ženklu „Už nuopelnus Lietuvai“, Pasipriešinimo dalyvio kryžiumi, Lietuvos partizano ženklu. 1999 m. pripažintas kariu savanoriu. 2000 m. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu „Už nuopelnus kuriant ir stiprinant Lietuvos Respublikos

Pro memoria

krašto apsaugą“ apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Alfonsas Norkus rinko istorinę medžiagą apie Žemaičių apygardos Alkos ir Kardo rinkinių partizanus. Talkino LGGRTC „Gyvosios atminties“ programos skyriui. Nuo 1988 m. buvo LPKTS Palangos filialo narys.

Nuo širdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Padėka

Dékoju parėmusiesiems filmo „Nesulaužyti priesaikos“ apie ypatingos drąsos ir ištvermės Lietuvos partizaną Juozą Armonaitį kūrimą: LR Seimo nariams Rytui Kupčinskui, Vincei V. Margevičienei, Vi-dai M. Cigrievieliui, rašytojui Viktorui Liberčiui, neigaliuoseiems Antanui Bunevičiui, Vidai Tutlienei, Juozui Armonaičiui, LGGRTC darbuotojai Elenai Stulginei, buvusiem tremtiniam Vytautui Mickui, Nijolei Vaitkevičienei, Petru Venclavičiui, Povilui Sutkui, Stanislovui Klimui, pedagoge Rimai Mikulienei, docentui Antanui Ciuniui, studentėms Rasai Vaitkevičiūtei, Jurgitai Ragelytei, Vitai Bajorinaitei, Kanados išeivei Sofijai Sendzikas.

Ypač dékoju Antanui Bunevičiui, filmo kūrimą parėmusiam ne tik pinigais, bet ir asmeniškai pasirūpinusiam ir surinkusiam 5,5 tūkst. litų auką.

Jonas CIMBOLAITIS, filmo produseris

Skelbimai

Lapkričio 10 d. (šeštadienį) 11 val. Kauno igulos karininkų ramovėje (Mickeyčiaus g. 19) įvyks Valdo Striužo knygos „1941 m. birželio sukilimas Rytų–Pietų Lietuvoje“ pristatas. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 10 d. (šeštadienį) 14 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune, II a.) Aukštaičių klubas kviečia į jaunajam skaitytojui rašančios poetės Janinos Ulinskiene penktosios poezijos knygos „Peliuko godos“ pristatymą. Koncertuosis „Gegulės“ ansamblis (vad. Regina Dervinienė). Laukiame suaugusiujių ir mažųjų.

ILSEKITES RAMYBEJE

Janina Kririekienė

1941–2007

Gimė Šiaulių aps. Radviliškio valsč. Monkiškio k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Monkiškio pradinėje mokykloje. 1951 m. su tėvais ir vyresniu broliu ištremta į Krasnojarsko kr. Kazachsko r. 1958 m. su šeima grįžo į Lietuvą. Apsigynė Radviliškyje. Dirbo geležinkelioje ir mokėsi. Vėliau dirbo kuro kontoroje buhaltere. Ištakėjo, užaugino du sūnus.

Palaidota Radviliškio kapinėse.

Nuo širdžiai užjaučiame vyra ir sūnus.

LPKTS Radviliškio filialas

Algirdas Lisanka

1925–2007

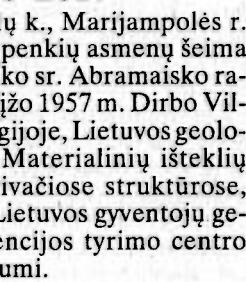
Gimė Mašilių k., Želvos valsč., Ukmergės aps. Šeimoje augo dvi seserys ir du broliai. Algirdas baigė Ukmergės mokytojų seminarą, mokėsi Marijampolės karininkų mokykloje. Partizanauti išėjo 1944 m. rudenį, gavo Siaubo slapyvardį. Aktyviai dalyvavo pogrindžio spaudoje. 1946 m. sunkiai sužeistas pateko į nelaisvę. Po nelaisvės metų su šeima susitiko Igarkoje. Tolimojoje Šiaurėje vedė tremtinę, Kėdainių krašto partizano dukterį Onutę. Užaugino du sūnus.

Palaidotas Kėdainių r. Labūnavos kapinėse.

LPKTS Kėdainių filialas

Keštutis Dumčius

1946–2007

Gimė Paželsvių k., Marijampolės r. 1948 m. kartu su penkiu asmenių šeima ištremtas į Irkutsko sr. Abramasko rajoną. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Dirbo Vilniaus hidrogeologijoje, Lietuvos geologijos tarnyboje, Materialinių ištaklių ministerijoje, privačiose struktūrose, 1996–2001 m. – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro

Memorialinio departamento direktoriumi.

Palaidotas Vilniaus Kairėnų kapinėse.

Nuo širdžiai užjaučiame žmoną Zitą, sūnus Edvardą ir Liną.

LGGRTC darbuotojai

Augustina Riniuvienė

1921–2007

Gimė Šimkūnų k., Joniškio r., Šiaulių aps., ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima buvo ištremta į Sibirą – Krasnojarsko kr. Sovetsko r. Jarlikovkos gyv. miškų pramonės ūki. Dirbo sunkius miško darbus. Susilaikė dukters Eugenijos. 1958 m. šeima grįžo į Lietuvą, apsigynė įgimtajame krašte, dirbo kolūkyje.

Palaidota Joniškio kapinėse.

Nuo širdžiai užjaučiame dukterį su šeima, giminės ir artimuosius.

LPKTS Joniškio filialas

Atsiliepkite

Ieškau Zenės URBONAI-TEŠ. Suja 1947–1948 m. mokėmės Kėdainių r. Krakių gimnazijoje. Abi buvome ištremtos į Irkutsko sr. – Zenė į Krutoje, aš į Bodaibą. Nuojos paskutinį laiską gavau 1954 m. Ką nors žinančiuosi prasyčiau paskambinti tel. (8 347) 40 726 arba parašyti Daliai Rimšaitėi-Sulcienėi, Meironiškių k., Krakių paštas, Kėdainių r.

Užjaučiame

Sunkią netekties valandą mirus tėvui, buvusiam tremtiniui

Broniui

MALAKAUSKUI, nuo širdžiai užjaučiame LGGRTC Nukentėjusių asmenų dokumentų rengimo grupės vadovę Romutę NARASKEVIČIENĘ.

LPKTS Klaipėdos filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3815. Užs. Nr.

Tremtinys

Kaina 1,30 Lt